

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΟΙ ΔΙΔΥΜΟΙ ΗΛΙΟΙ
ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΚΟΤΡΟΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΟΙ ΔΙΔΥΜΟΙ ΗΛΙΟΙ
ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΚΟΥΠΟΛΗΣ

Εικονογράφηση
Μυρτώ Δεληβοριά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για παιδιά και για νέους

Σειρά: Μυθιστορήματα φαντασίας

Μάνος Κοντολέων, *Οι Δίδυμοι Ήλιοι της Ποντικούπολης*

Εικονογράφηση-εξώφυλλο: Μυρτώ Δεληβοριά

Διορθώσεις: Αντωνία Γουναροπούλου

DTP: Νίκη Αντωνακοπούλου

Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Μάνος Κοντολέων, Αθήνα 2019

Copyright © για την εικονογράφηση Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα 2019

Το έργο αυτό είναι μια πλήρως αναμορφωμένη εκδοχή από τον συγγραφέα του έργου με τίτλο *Κάποτε στην Ποντικούπολη* που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Καστανιώτη το 1979.

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Ιούνιος 2020

ΚΕΤ Γ690 ΚΕΠ 353/20 ISBN 978-960-16-8609-7

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΛΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 - FAX: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΚΟΥΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ)

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 - FAX: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Στην Κώστια, όπως τότε...
Άλλωστε η Ποντικούπολη πάντα της ανήκει*

ΟΛΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ – ΜΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ- ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΝΗΚΑΝ!

Το σπίτι του Βρασίλη και της κόρης του της Κάλης ήταν στην άκρη του μικρού οικισμού. Σπιτάκια μικρά, άλλα χτισμένα από ξύλα κι άλλα υπόσκαφα, χωμένα στην όλο βράχια, πέτρες και σκληρό χώμα πλαγιά του βουνού. Κι όλα μαζί περιτριγύριζαν την πέτρινη μάντρα της Φάρμας με το Τυροκομείο – εκεί, στους πρόποδες του Βουνού των Δίδυμων Ήλιων.

Έτσι λέγανε το βουνό γιατί είχε δυο κορυφές, αλλά και γιατί εκεί το φως της η μέρα το έπαιρνε όχι από έναν, μα από δυο ήλιους. Μα ήλιους μισούς. Μαζί ανατέλλανε, μαζί δύανε. Σιαμαίοι, δίδυμοι ήλιοι.

Από το παράθυρο της κουζίνας της Κάλης μπορούσες να δεις τη διπλή κορυφή του άγριου, με φαράγγια και απότομους γκρεμούς, ορεινού όγκου.

Η μια κορυφή είχε το σχήμα του προσώπου ενός άντρα με κέρατα στο μέτωπο και μια γενειάδα να κατρακυλά από το πιγούνι του ως μια χαράδρα. Και σε τούτη τη χαράδρα ήταν που επίσης φτάνανε οι βράχοι που σχηματίζουν, λες, τα μαλλιά μιας γυναικείας φηγούρας – η άλλη κορυφή ήταν αυτή.

Την ώρα της ανατολής και για ελάχιστα μόνο δευτερόλεπτα, οι δυο βαθιές τρύπες –τα μάτια του τραγόμορφου γέρου– λες και γινόντουσαν ηφαιστεια που μέσα τους κόχλαξε η λάβα, ενώ την ίδια στιγμή τα πέτρινα μαλλιά της γυναίκας θυμίζανε θράκα σε τεράστια εστία.

Άγρια η ώρα της ανατολής σ' εκείνο τον τόπο. Όπως και άγρια η ζωή όσων εκεί κατοικούσαν. Μα λίγο πολύ την είχαν συνηθίσει – και την άγρια ανατολή και τη σκληρή ζωή τους.

Αχάραγα ακόμα, και η κόρη του Βρασίλη, η Κάλη, προς αυτή τη διπλή κορυφή είχε στραμμένο το βλέμμα και περίμενε να δει τις ανταύγειες από τους δίδυμους –δίδυμους, αλλά μισούς– ήλιους καθώς θα πλησίαζε η ώρα να ξεπροβάλουν.

Μόλις τα δίδυμα κιτρινωπά ημισφαίρια θα είχαν αφήσει από κάτω τους την κορυφογραμμή, η Κάλη και ο πατέρας της έπρεπε να έχουν περάσει τη μεγάλη, δίφυλλη σιδερένια αυλόπορτα της Φάρμας για να μπούνε στη συνέχεια μέσα στο Τυροκομείο.

Ήδη κάποιοι άλλοι –ο Λανσελίνος, ο Στάμιος κι ο Κοσμίδος– θα είχαν φτάσει πριν από αυτούς.

Ο Λανσελίνος, σαν έμπειρος μηχανικός, για να ελέγξει αν όλα τα μηχανήματα λειτουργούσαν σωστά: ο Στάμιος

για να δει αν είναι καθαρές οι δεξαμενές όπου μαζευόταν το γάλα: ο Κοσμίδος για να φροντίσει να υπάρχει άφθονη τροφή για τα Ερίφια που θα έρχονταν για το άρμεγμα.

Θα είχαν, λοιπόν, και οι τρεις φτάσει και θα είχαν βάλει να δουλεύουν οι μηχανές. Το μονότονο βουητό τους –σαν ροχαλητό μεθυσμένου δράκου– θα έβγαινε από τους ψηλούς φεγγίτες και θα απλωνότανε πάνω από τα φτωχικά σπιτάκια. Θα ακούμπαγε στον ποταμό και μαζί με τα νερά του θα ορμούσε πρώτα στον αφρισμένο καταρράκτη και, στη συνέχεια, αφού θα διέσχιζε τον δρόμο που οδηγούσε στην πέρα πολιτεία, τη Μακρινή Απεραντοσύνη, θα συνέχιζε το ταξίδι του προς τη μεγάλη γαλάζια απλωσιά.

Όμως αργότερα όλα αυτά και τούτη τη μέρα θα γινότουσαν. Αργότερα... Ακόμα δεν είχε χαράξει.

Η Κάλη δε βιαζότανε να βράσει τα αγριοβότανα και να φτιάξει το πακέτο με το φαγητό που ο πατέρας της κι εκείνη θα παίρνανε μαζί τους για να το φάνε στο μεσημεριανό διάλειμμα.

Ευτυχώς η δίδυμη ανατολή στον τόπο τους δε γινότανε γρήγορα. Αργά αργά: έτσι κι αλλιώς, οι δυο μισοί ήλιοι –αυτά τα δίδυμα ημισφαίρια– διέσχιζαν τον ουρανό, τον φωτίζανε με ένα αρρωστημένο κιτρινογάλανο φως, και πάλι αργά αργά, με βαριεστημάρα, λες, τραβούσαν προς τη δύση τους, εκεί προς την πέρα τη μεριά όπου το ποτάμι ξεχώριζε να πέφτει στην πλατιά γαλάζια απλωσιά – «θάλασσα» είχε ακούσει η Κάλη να λένε το όνομά της.

«Στη θάλασσα μια μέρα θα πάμε!» της είχε υποσχεθεί ο Λανσελίνος και της είχε χαρίσει πρώτα ένα χαμόγελο και μετά ένα φιλάκι. Στα χείλη. «Δώρο ας πούμε... Ένα ταξίδι το δώρο!» είχε προσθέσει προτού τρίψει την άκρη της σουβλερής μύτης του πάνω στη δική της.

Είχε τότε εκείνος μυρίσει τη δική της τη μυρωδιά –φρεσκοκομμένο δυόσμο– κι αυτή, πάλι, είχε κλείσει τα μάτια καθώς η δικιά του μυρωδιά –στάλες από ρετσίνι κουκουναριάς– της είχε ποτίσει τα ολοστρόγγυλα, ίδια με χάντρες, ρουθούνια.

Ανατρίχιασε και πάλι η Κάλη καθώς θυμήθηκε τον αγαπημένο της. Και το μεταξένιο χνούδι που σκέπαζε το σώμα της έβγαλε μια γλυκιά μυρωδιά – οσμές ανάκατες από την ηρεμία των ονείρων και τη σκέψη μιας ακόμα μέρας κλεισμένης στη σκοτεινή αίθουσα του Τυροκομείου.

Ανατρίχιασε με όλες εκείνες τις οσμές –προχθεσινές και τωρινές– και ασυναίσθητα έσφιξε τα δόντια και μάζεψε τους ώμους της. Η υγρασία της νύχτας είχε ποτίσει τους τοίχους.

Τα μακριά, μυτερά αυτιά της Κάλης αναζήτησαν να πιάσουν τους ήχους που άφηνε ο πατέρας της καθώς από την κάμαρά του πήγαινε προς το λουτρό.

Οι πρώτες ανταύγειες από τους δυο μισούς ήλιους είχαν φανεί. Ασθενικές ανταύγειες, όπως και ασθενικό ήταν το φως που τα δυο φωτεινά άστρα με το σχήμα ημισφαιρίου σκορπούσανε.

«Στον τόπο μας η μέρα κρατά πολύ, αλλά ποτέ δεν είναι ολόλαμπρη... Μουντές μέρες. Και τις νύχτες μας ποτέ δεν τις στολίζει το φως κάποιου άλλου άστρου. Ολοσκότεινες και υγρές νύχτες...» θυμήθηκε η Κάλη τα λόγια της μανούλας της.

Έναν χρόνο τώρα που είχαν κλείσει τα μάτια της μητέρας της και η Κάλη την είχε αποχαιρετήσει με ένα τρυφερό χάδι στα αυτιά της. Πάντα απαλά στην αφή, μα που είχαν πια γείρει πάνω στα μάγουλα της νεκρής, ίδια με μαραμμένα φύλλα λουλουδιού που το είχαν μόλις κόψει από τον θάμνο.

«Το πρώτο σημάδι του αιώνιου αποχωρισμού είναι πως τα αυτιά μας δε στέκονται όρθια, μα γέρνουν μαραμμένα... Θλιμμένα...» Ο Βρασίλης είχε σταθεί δίπλα στην κόρη του και την είχε αγκαλιάσει από τους ώμους. «Έτσι συμβαίνει στη φυλή μας... Το ξέρεις...» την παρηγόρησε, ενώ η ματιά του αποχαιρετούσε τη σύντροφό του.

Ναι, το ήξερε η Κάλη... Μα τώρα, γιατί ο νους της πήρε –αχάραγα ακόμα– να θυμάται θλιμμένες στιγμές; Γρυσουζιά να ξεκινάς τη μέρα σου με σκέψεις που σε κάνουν να δακρύζεις.

Και η Κάλη έχωσε μέσα στο σακίδιο το πακέτο με το φαγητό και ρούφηξε το αχνιστό ζουμί των αγριοβότανων.

«Έλα, πατέρα!» φώναξε. «Αργήσαμε...»

Είχαν αργήσει. Οι δίδυμοι ήλιοι λίγο ακόμα και θα αφήναν την κρυψώνα τους πίσω από τη διπλή κορυφή. Τα δυο ηφαιστεια από τις τρύπες –τα μάτια του γέρου– θα ξερονούσαν τη λάβα τους και η άγρια θράκα θα απλωνότανε στην πέτρινη κόμη της γυναίκας.

Πατέρας και κόρη στάθηκαν στο κατώφλι του σπιτιού τους. Η ξινή μυρωδιά που έβγαινε από τις αποθήκες του Τυροκομείου τούς χτύπησε στη μύτη. Μα την είχαν συνηθίσει. Και με ένα ακόμα συνηθείο ολόκληρης της ζωής τους, στερέωσαν με τις ζώνες τους τα φαρδιά παντελόνια γύρω από τις μέσες τους. Να είναι σίγουροι πως οι μικροκαμωμένες, ασθενικές ουρές τους δε θα βρίσκαν τον τρόπο από κάπου να φανερωθούν και να γελάσουν οι άλλοι μαζί τους κι έτσι να ντροπιαστούν – λες και δεν είχαν όλοι τους το ίδιο κουσούρι, σημάδι πως ήταν φτωχοί και πως στο ίδιο Τυροκομείο δουλεύαν.

Αλλόκοτη συμπεριφορά αυτή, ανεξήγητη. Μα έτσι την είχαν βρει, έτσι και τη διατηρούσαν.

Στον δρόμο προς το Τυροκομείο ενώθηκαν με τους άλλους εργάτες. Μια ομάδα όλοι τους – τα άτομα που την αποτελούσαν μοιάζαν μεταξύ τους. Δύσκολα ξεχώριζες αρσενικούς και θηλυκούς, ηλικιωμένους και νέους... Έτσι κι αλλιώς, με το ίδιο συρτό βάδισμα όλοι τους περπατούσαν, όλοι την ίδια μυρωδιά βγάζανε – όνειρα της νύχτας και κλεισούρα σε κακοφωτισμένο σπιτικό. Και αν έδειχναν πανομοιότυποι, δεν ήταν μοναχά που ακόμα δεν είχε πάρει να φέγγει. Όχι, μιας και ίδια ρούχα –φαρδιά παντελόνια και πουκάμισα ριχτά– όλοι φορούσαν κι όλοι μ' ένα κασκέτο κρατούσαν φυλακισμένα τα μαλλιά και τα μυτερά αυτιά τους – η στολή όλων τους όταν βρίσκονταν μέσα στο Τυροκομείο.

Περπατούσαν χωρίς να στρέφουν προς τα πίσω τις ματιές τους – τη διπλή ανατολή δεν ήταν φρόνιμο να τη δούνε.

Μήτε, όμως, και κανείς κοίταζε ολόγυρα. Όλοι είχαν τα βλέφαρα χαμηλωμένα: οι ματιές πάνω στον δρόμο, μπας και σκοντάψουν σε κάποια λακκούβα ή σε ακανόνιστη πέτρα που είχε ξεφύγει από τη θέση της στην ανηφοριά.

Το Τυροκομείο με βαριές ανάσες –μουγκρητά και καπνούς– λες και τους περιμένε για να ξεκινήσουν να το υπηρετούν, να το φροντίζουν, να του δείχνουν τον σεβασμό τους, γιατί αν δεν ήταν αυτό, τότε εκείνοι θα μένανε νηστικοί, χωρίς ένα ρούχο να καλύπτουν την ντροπή της κατοιασμένης τους ουράς, χωρίς έστω κι ένα κεραμίδι να τους προφυλάξει τις σκοτεινές νύχτες από το αγιάζι που κατέβαινε από τη διπλή κορυφή, μαζί με τα άγρια Λυκόσκυλα που φυλούσαν τα κοπάδια των Εριφίων.

Το Τυροκομείο τούς περιμένε. Η μεγάλη δίφυλλη πόρτα της Φάρμας –σε κάθε φύλλο της σκαλισμένο ένα λιοντάρι να βρυχάται και στην πάνω τη μεριά του ένας μισός ήλιος· ο άλλος μισός στο άλλο φύλλο– είχε ανοίξει.

Και ήταν λίγο προτού περάσουν ανάμεσα στα δυο αυτά βαριά πορτόφυλλα και σημειώσουν οι βλοσυροί φύλακες στα κατάστιχά τους εκείνους που φτάσανε στην ώρα την κανονική και αυτούς που είχαν αργήσει, για να ξέρει μετά ο Θρασάκης, που κρατάγε το σεντούκι με τους παράδες για να πληρώνει στο τέλος της κάθε μέρας τους εργαζόμενους, ποιος θα έπαιρνε το κανονικό μεροκάματο και ποιος λιγότερο, ανάλογα με τα λεπτά της καθυστέρησης του καθενός και της καθεμιάς... Προτού, λοιπόν, περάσουν τη μεγάλη σιδερένια πόρτα, είδαν να φτάνουν, όπως πάντα από μόνα τους και χωρίς κανέναν να τα οδηγεί, τα Ερίφια, και από τη θύρα που οδηγούσε προς τις αποθήκες πήρανε να περνούνε το ένα πίσω από τ' άλλο με τα μαστάρια τους να κρέμονται βαριά βαριά από το γάλα μιας ολόκληρης μέρας.

Το γάλα που απ' αυτό θα φτιαχνόταν το τυρί με το όνομα «Δίδυμος Ήλιος».

Τυρί φημισμένο και ξακουστό πέρα κι από εκεί που απλωνότανε η γαλάζια απλωσιά. Είχε κάνει ξακουστό το όνομα όλης της Φάρμας. Φημισμένο και τούτο εδώ το Τυροκομείο που μέσα στα σπλάχνα του χωνόντουσαν τώρα –την ώρα της διπλής ανατολής– όλοι σχεδόν απ' όσους κατοικούσαν στα τριγύρω σπιτάκια του συνοικισμού.

Συνοικισμός, Φάρμα και Τυροκομείο είχαν όλα το ίδιο όνομα και μέχρι πέρα από τη γαλάζια απεραντοσύνη όλοι με μια ονομασία τα γνωρίζανε – «Δίδυμος Ήλιος της Ποντικούπολης».

Συνοικισμός, Φάρμα και Τυροκομείο στην ίδια –μια και μόνη– οικογένεια ανήκαν! Πριν από δέκα γενιές, η Φάρμα και το Τυροκομείο είχαν ξεκινήσει να λειτουργούν κι ολόγυρά τους είχαν φτιαχτεί τα φτωχικά καταλύματα για να μένουν οι πρώτοι εργαζόμενοι... Ναι, πριν από δέκα γενιές

τούτος εδώ ο οικισμός μαζί με τη Φάρμα και το Τυροκομείο δημιουργήθηκαν και από τότε μέχρι τα σήμερα η οικογένεια του τωρινού αφεντικού –του Βαρόνου Πανταλέων του Δέκατου– είχε δικά της Φάρμα, Τυροκομείο και σπιτάκια.

Ο «Δίδυμος Ήλιος της Ποντικούπολης» στους Βαρόνους, δέκα ολόκληρες γενιές, ανήκε.